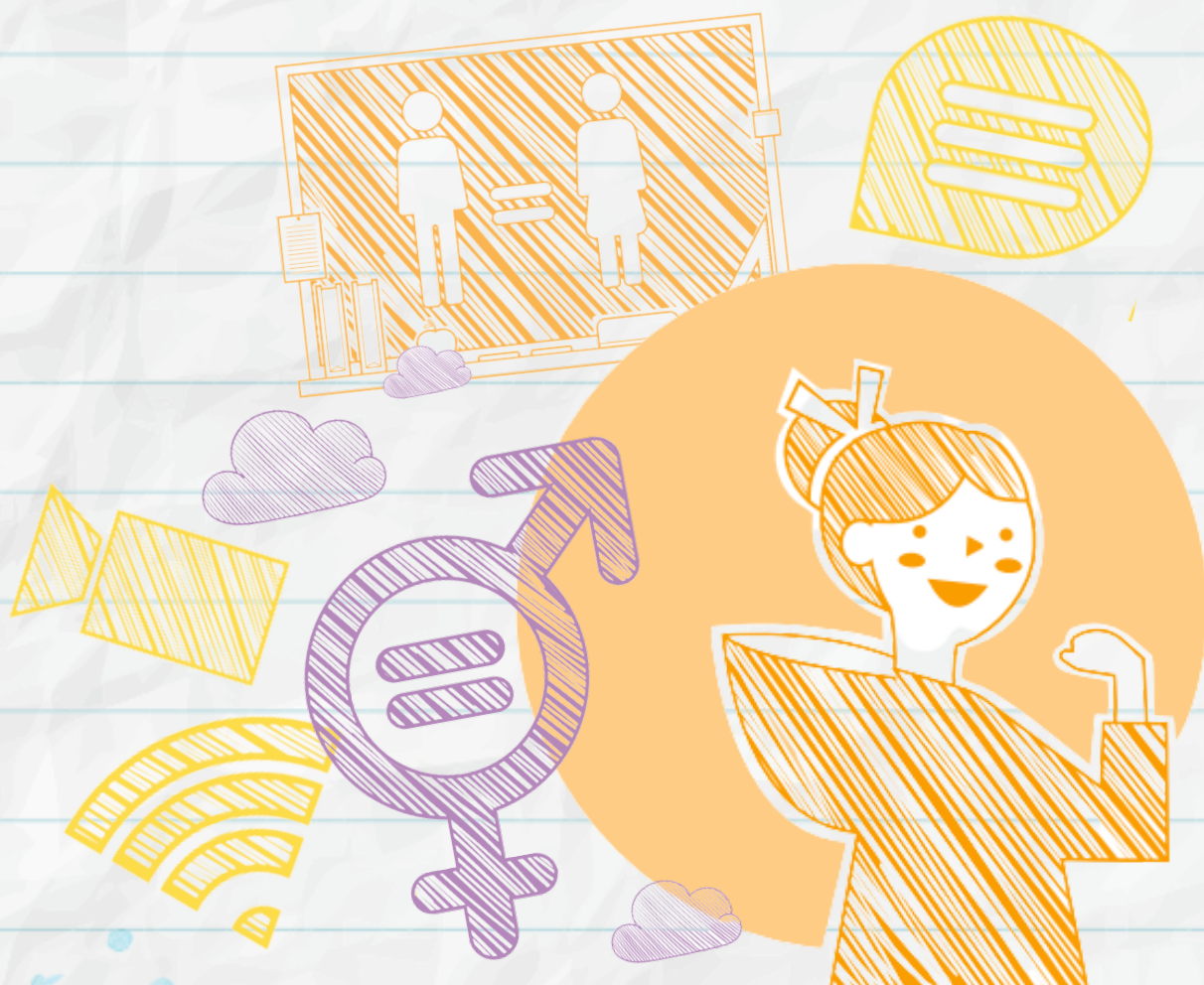

EL MURAL DE LES CURES: JO ACTUE!

INSTRUCCIONS PER A PROFESSORAT
ETAPES EDUCATIVES: INFANTIL I PRIMÀRIA

QUI SOM?

Paz y Desarrollo som una organització no governamental de desenvolupament (ONGD) amb 30 anys d'experiència en el sector de la Cooperació i l'Educació per a la Ciutadania Global. El nostre treball se centra en la lluita pel desenvolupament endogen, econòmic i social, i la igualtat de drets i oportunitats entre dones i homes a nivell *glocal*. Creiem que promovent els valors d'igualtat i de justícia social podem col·laborar en la transformació social. En aquestes línies, treballem en diferents països d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina, a més d'estar presents en el territori espanyol a través de les nostres delegacions.

Por Ti Mujer som una associació que contribuïm, des de les nostres accions, a la lluita contra la violència de gènere, a l'apoderament de les dones, al ple exercici dels seus drets i a l'assoliment de l'equitat de gènere, com a condicions imprescindibles per a arribar a la justícia social, al desenvolupament humà sostenible i a la pau.

© Paz y Desarrollo i Por Ti Mujer, 2021.

Aquesta publicació ha estat realitzada amb el suport financer de la Generalitat Valenciana. El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de Paz y Desarrollo i no reflecteix necessàriament l'opinió de la Generalitat Valenciana.

ACTIVITAT EL MURAL DE LES CURES: JO ACTUE!

OBJECTIUS

- Adonar-se que la **distribució de tasques productives i reproductives** en un dia qualsevol respon al model de socialització de gènere d'homes i dones.
- Ser conscients de com les tasques reproductives recauen, principalment, sobre les **dones**, i les productives, sobre els homes.
- Identificar conceptes dins de la seua **quotidianietat** relacionats amb la temàtica: usos del temps, construcció de rols sexistes, doble jornada de les dones, coresponsabilitat familiar, etc.
- **Involucrar a l'alumnat** com a protagonista del canvi dins del seu nucli familiar respecte a la coresponsabilitat (familiar) de les tasques reproductives: **"El mural de les cures: jo actue!"**.

COMPETÈNCIES

- Capacitat per a distingir entre els **rols de producció i de reproducció**.
- Comprensió dels problemes actuals derivats de la falta de **conciliació** de la vida laboral, familiar i personal.
- Capacitat **d'empatia** cap a la distribució de les tasques reproductives.
- Capacitat de **treball en equip**.

METODOLOGIA

La metodologia de l'activitat "El mural de les cures: jo actue", la qual s'explicarà amb més detall a continuació, té tres característiques fonamentals:

- **Participació**.
- **Reflexió**.
- **Treball col·laboratiu** en el nucli familiar.

PASSOS A SEGUIR

ANÀLISI DEL 22 AL 26 DE FEBRER

En el transcurs d'una setmana, l'alumnat realitza una indagació participativa/reflexiva a la seua casa, identificant qui són els involucrats dins de les tasques de cures i de la llar, seguint la metodologia de l'ús del temps des d'una perspectiva feminista i a través de la fitxa de l'ús del temps. La fitxa s'adaptarà a cada nivell educatiu per facilitar el seu desenvolupament.

MATERIAL ASSOCIAT: **Fitxa d'ús del temps** (una per alumne/a). Aportades per Paz y Desarrollo la setmana prèvia.

POSADA EN COMÚ I REPARTIMENT DE TASQUES 1 AL 5 DE MARÇ

Transcorreguda una setmana, a l'aula es posa en comú la indagació portada a terme per cada alumne/a en una sessió per a la reflexió. Durant aquesta, es treballa el tauler per a la distribució de tasques de cures i de la llar, de manera individual i grupal.

Com a resultat, es proposa a l'alumnat involucrar-se en una activitat de les emmarcades en el tauler, dins de la seua llar, procurant que es faça una distribució no sexista dels rols.

S'indica en aquesta sessió que **cada xiquet/xiqueta haurà de traure's una foto realitzant l'activitat que haja seleccionat; la qual haurà de portar impresa per a la sessió del mural col·lectiu del dia 8-M** (Dia Internacional de les Dones).

MATERIAL ASSOCIAT:

- L'alumnat haurà de portar a classe la fitxa d'ús del temps completada.
- El professorat compta amb els conceptes clau inclosos en aquesta guia per dinamitzar la sessió amb l'alumnat, i podrà utilitzar el:
- **Tauler per a la distribució de tasques de cures i de la llar.** Aportat per Paz y Desarrollo abans de la sessió.

FEM JUNTES I JUNTS EL MURAL DE LES CURES: JO ACTUE! 8 DE MARZO

Es treballa de manera col·lectiva (cadascun a través del seu grup bambolla) en l'elaboració de "El mural de les cures: jo actue!", on es posaran en comú totes les fotografies.

Cada alumne/a podrà posar en el mural la seua fotografia fent la tasca que havia decidit, així com frases o reflexions sobre la corresponsabilitat, l'ús de llenguatge inclusiu, el compromís per la igualtat de dones i homes, xiquets i xiquetes, etc.

MATERIAL ASSOCIAT:

- L'alumnat haurà de portar la **fotografia impresa** (pot ser en un foli).
- **Paper continu** per a pegar les fotografies. Aporta: Paz y Desarrollo.

CONCEPTES CLAU

Malgrat la lluita social que s'ha emportat durant tantes dècades contra la desigualtat de gènere en les nostres societats, encara podem parlar d'una socialització diferencial entre xics i xiques. A través d'aquest procés de socialització s'envien missatges oposats a dones i a homes:

- Les **xiques** han de buscar assoliments formatius i professionals individuals però sense deixar darrere la seua **funció tradicional de cuidadores**.
- Mentre que el missatge principal que reben els **xics** és el de donar prioritat a les seues metes professionals, **sense involucrar-se de ple en la llar i les cures**.

Aquesta **desigualtat en la càrrega de treball reproductiu** genera desigualtats laborals que, al seu torn, es transformen en desigualtats en l'accés a recursos de tota mena i, per tant, en les vides d'homes i dones.

La pandèmia del Covid-19 ha deixat de manifest l'anterior, deixant en evidència l'encara persistent **divisió sexual del treball** generadora de desigualtats de gènere i reproductora de rols sexistes que situen a les dones en una situació de desavantatge, en enfrontar-se a dobles o múltiples jornades en la quotidianitat. **Han sigut les dones les qui durant aquesta pandèmia han portat majoritàriament les càrregues de cura tant de menors com de persones dependents i de la llar**. Les xarxes socials han explotat respecte a la denúncia de grans i reeixides dones professionals que es veien esgotades suportant tant les tasques productives i reproductives en el confinament.

- **Divisió sexual del treball**: aquest concepte fa referència a l'assignació sexual de les tasques en un sistema social i cultural determinat. És important ressaltar que la divisió sexual del treball no deriva de la biologia sinó que és un mandat sociocultural que es conforma en cada societat, canviant en l'espai i en el temps, pel que és més apropiat parlar de "formes de divisió sexual del treball".
- **Treball reproductiu**: és aquell que fa referència al treball de producció d'éssers humans (reproducció), de cures i de benestar físic i psicològic dels membres de la llar (comprar, llavar la pisa, la roba, planxar, cuinar, cuidar a persones dependents, etc.). Tradicionalment aquest treball reproductiu ha estat associat a les dones i vinculat a l'espai domèstic. El treball de les cures i de la llar es troba fora de l'òrbita mercantil, és a dir, està infravalorat i no es reconeix habitualment com un treball remunerat.
- **Treball productiu**: fa referència a les activitats que es realitzen fora de la llar i són valorades social i econòmicament. Aquestes activitats estan assignades cultural i socialment al quefer masculí i es desenvolupen en l'esfera pública. En aquest àmbit està l'esfera de la participació política, històricament de domini dels homes perquè només fins fa poques dècades les dones van ser reconegudes com a subjectes de drets, amb capacitat per a ostentar càrrecs de representació pública.

CONCEPTES CLAU

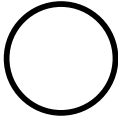
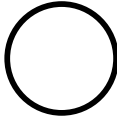
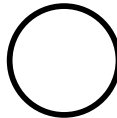
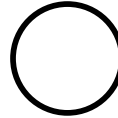
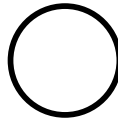
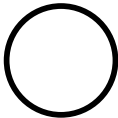
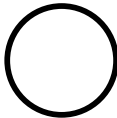
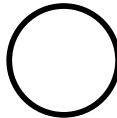
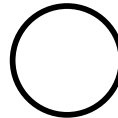
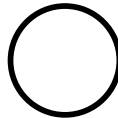
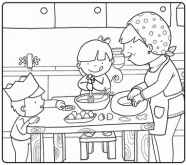
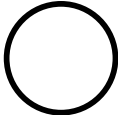
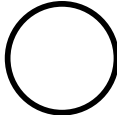
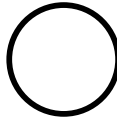
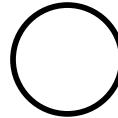
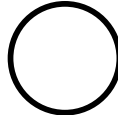
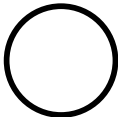
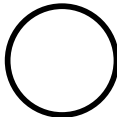
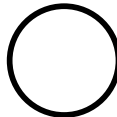
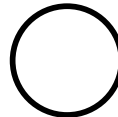
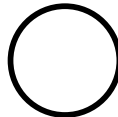
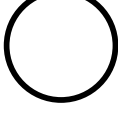
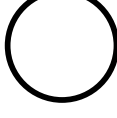
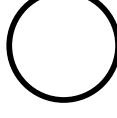
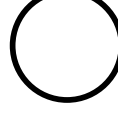
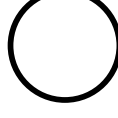
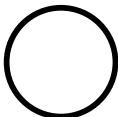
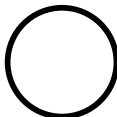
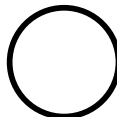
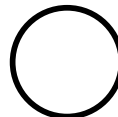
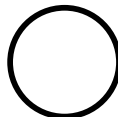
- **Treball reproductiu-productiu**: és important esmentar que totes dues esferes productiu-reproductives són dependents. El treball de la llar i de les cures realitzat per les dones sosté la vida i és útil i indispensable la realització de les tasques productives en el mercat; en la mesura que ha sigut realitzat – gratuïtament– per les dones, treballadors i estudiants han pogut complir les seues funcions.
- **Ús del temps**: la divisió sexual del treball impacta directament en l'ús del temps. Què fem i durant quant temps varia segons el nostre sexe, cultura, espai i temps. L'enquesta d'Ús del Temps ha permés conèixer a Europa i Espanya com les dones i homes utilitzen el temps; analitza la dimensió del treball no remunerat, la distribució de les responsabilitats familiars en la llar, la participació en activitats culturals i d'oci, etc. Ací es pot consultar l'enquesta a Espanya: https://www.ine.es/prensa/eet_prensa.htm

Aquesta activitat basa el seu treball en un concepte de temps que supera la visió estreta que maneja habitualment l'economia, reconeixent els temps que cauen fora de l'òrbita mercantil, introduint la perspectiva de gènere al moment de plantejar la metodologia i desenvolupar l'activitat. Es procura sobretot que **en tot moment es pose valor sobre el treball reproductiu, tradicionalment feminitzat i fora de l'àmbit públic.**

L'objectiu final de l'activitat no és només que l'alumnat empatitze cap a la distribució de les tasques de les cures i de la llar sinó que des del xiquet/xiqueta es produísca una reflexió en el seu nucli familiar sobre les desigualtats de gènere sorgides en la distribució sexual del treball, ja que són majoritàriament les dones els qui realitzen la doble jornada o doble presència.

Fitxa sobre l'ús del temps: Qui fa què?

Temps que dedica cada persona a cada activitat

Activitats		Nom:	Nom:	Nom:	Nom:	Nom:
Higiene personal						
Menjar						
Cuinar						
Netejar						
Treballar						
Practicar esports						

INSTRUCCIONS

Fitxa sobre l'ús del temps: Qui fa què?

Hola! Som Paz y Desarrollo i Por Ti Mujer, dues ONGD que treballem per la igualtat de gènere. Amb el projecte "Cambiando nuestro mundo, transformando desde las aulas" volem apropar la igualtat de gènere a l'alumnat del vostre centre i, per això, us proposem aquesta activitat per conèixer la **corresponsabilitat**.

Què s'ha de fer?

Al llarg de la setmana l'alumnat ha d'observar el temps que cada membre de la seua família i ell o ella mateix/a dedica a les activitats proposades i haurà d'indicar-lo en la fitxa de la següent manera:

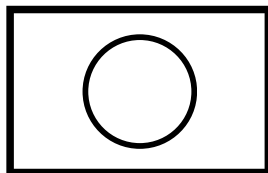
Temps que dedica cada persona a cada activitat

Nom:	Nom:	Nom:	Nom:	Nom:
------	------	------	------	------

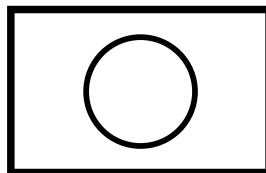
Escriure el nom del membre de la família (mare, pare, germà, germana, àvia, avi, etc.)

Activitats

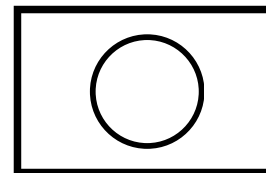
Al requadre de baix de cada membre de la família, heu d'indicar el temps que cada persona sol dedicar cada setmana a cada activitat pintant el cercle que hi ha dins. Cada color significa una cosa diferent!

**ROIG: MOLT
DE TEMPS**

**GROC: POC
TEMPS**

**BLAU: GENS
DE TEMPS**

Fitxa sobre l'ús del temps: Qui fa què?

Temps que dedica cada persona a cada activitat

Activitats	Nom:	Nom:	Nom:	Nom:	Nom:
Higiene personal					
Treballar					
Estudiar					
Cuinar					
Netejar					
Fer la compra					
Cuidar els xiquets o persones majors					
Practicar esports					
Estar amb l'ordinador o mòbil					
Veure la televisió					

INSTRUCCIONS

Fitxa sobre l'ús del temps: Qui fa què?

Hola! Som Paz y Desarrollo i Por Ti Mujer, dues ONGD que treballem per la igualtat de gènere. Amb el projecte "Cambiando nuestro mundo, transformando desde las aulas" volem apropar la igualtat de gènere a l'alumnat del vostre centre i, per això, us proposem aquesta activitat per conèixer la **corresponsabilitat**.

Què s'ha de fer?

Al llarg de la setmana l'alumnat ha d'observar el temps que cada membre de la seua família i ell o ella mateix/a dedica a les activitats proposades i haurà d'indicar-lo en la fitxa de la següent manera:

Temps que dedica cada persona a cada activitat

Nom:	Nom:	Nom:	Nom:	Nom:
------	------	------	------	------

Escriure el nom del membre de la família (mare, pare, germà, germana, àvia, avi, etc.)

Activitats

Al requadre de baix de cada membre de la família, heu d'indicar el temps que cada persona sol dedicar cada setmana a cada activitat després d'haver-ho observat a casa durant una setmana.

EXEMPLE:

Netejar

MARE
3 HORES AL DIA

INSTRUCCIONS

Taula de les tasques de cures i la llar

La "**Taula de les tasques de cura i la llar**" ha de ser dinamitzada pel professorat dins de cada aula, procurant la reflexió individual i grupal sobre la distribució de les tasques dins de la llar i convidant que cada xiquet o xiqueta s'involucre de manera activa en la realització d'una tasca.

1. S'inicia amb la **reflexió** sobre allò observat a casa respecte a qui són els membres de la família que s'involucren majoritàriament en les tasques de la llar, es posa l'accent en la distribució sexista dels treballs dins de la llar i la necessitat de canviar-lo per a aconseguir la igualtat real també dins de la família i en la societat.

PENGEM LA TAULA DE LES TASQUES DE CURES I LA LLAR!

2. Després de la reflexió, es **dinamitza** en grup la "Taula de les tasques de les cures i la llar", amb el propòsit que l'alumnat, de manera individual, assumisca una tasca que usualment és responsabilitat d'un altre membre de la família (millor si és una tasca que durant la reflexió es conclou que està generalment a càrrec de les dones).

A la taula s'apunta el nom de l'alumne/a en la casella corresponent a la tasca que haja seleccionat i els dies de la setmana que considera que pot o vol involucrar-se en la seua realització. Amb el pas dels dies poden marcar si l'han feta **✓** o no **✗**.

TRASLLEDEM EL COMPROMÍS INDIVIDUAL A LES TAULES DE L'ALUMNAT!

3. Finalment se li diu a l'alumnat que **trasllade** aquelles tasques que s'han apuntat en la Taula de la classe en la seua pròpia Taula amb el propòsit de compartir-lo en família dins de la seua llar. S'explica que es pot continuar amb la distribució de les tasques utilitzant la Taula que s'emporten a casa, distribuint-les de manera igualitària i no sexista amb la família.

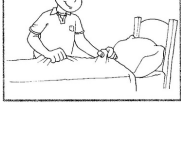
IMPORTANT! Els demanem que es facen una **foto** fent la tasca per compondre conjuntament "El mural de les cures: jo actue" el pròxim 8 de març, Dia Internacional de les Dones.

Quin és el missatge que volem transmetre?

Totes i tots hem de participar en les faenes de casa. D'aquesta manera aconseguirem la igualtat real en la nostra família i en la societat. És important que xics i xiques s'involucren de manera activa en aquelles labors que tradicionalment se'ls han encarregat a les nostres mames, àvies, cuidadores i/o germanes.

Pensa en quina faena de casa pots participar i convida als membres de la teua família a redistribuir això deures perquè tots i totes facen per igual. Com un horari de classe, la taula de les tasques de les cures i de la llar pot ser emplenada distribuint les tasques de dilluns a diumenge entre les diferents persones que conformen la teua família i llar. Cada dia una persona es responsabilitza d'una tasca; **no et sembla així més just i igualitari?**

Taula de les tasques de cures i la llar

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	CAP DE SETMANA
Llavar o tendir la roba 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Parar la taula 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Traure el fem 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Neteja de la llar 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Rentar els plats 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Fer la compra 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Fer el llit 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X

INSTRUCCIONS

Taula de les tasques de cures i la llar

Totes i tots hem de participar en les faenes de casa. D'aquesta manera aconseguirem la igualtat real en la nostra família i en la societat. És important que xics i xiques s'involucren de manera activa en aquelles labors que tradicionalment se'ls han encarregat a les nostres mamàs, àvies, cuidadores i/o germanes.

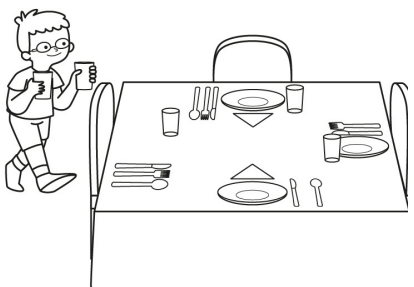
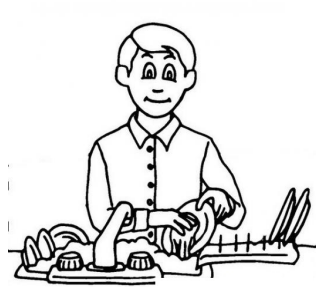
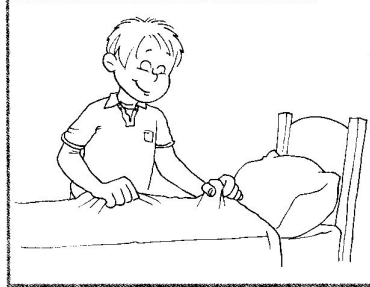
Pensa en quina faena de casa pots participar i convida als membres de la teua família a redistribuir això deures perquè tots i totes facen per igual. Com un horari de classe, la taula de les tasques de les cures i de la llar pot ser emplenada distribuint les tasques de dilluns a diumenge entre les diferents persones que conformen la teua família i llar. Cada dia una persona es responsabilitza d'una tasca; **no et sembla així més just i igualitari?**

Com es treballa la taula?

Has d'escriure el teu nom o el del membre de la teua família a la casella de la tasca que vols o volen assumir tants dies com consideres oportú. En passar el temps, pots marcar si ho has fet ✓ o no ✗.

RECORDA! T'has de fer una foto realitzant la tasca que has seleccionat i portar-la preparada el dia 8 de març, Dia Internacional de les Dones, ja que entre totes i tots construirem "El mural de les cures: jo actue!"

Taula de les tasques de cures i la llar

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	CAP DE SETMANA
Llavar o tendir la roba 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Parar la taula 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Traure el fem 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Neteja de la llar 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Rentar els plats 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Fer la compra 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X
Fer el llit 	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X	✓ X